

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentului:		Pretiuu insertiuniloru:		Corespondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe ann . . .	5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu		
„ „ „ 1/2 annu . . .	2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte		
Pentru Romani'a si strainetate pe annu . . .	7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.		
„ „ „ 1/2 „	3 „ 50 „			

Invitare de prenumeratiune

la

„BISERIC'A si SCOL'A“

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

De la 1 Iuliu vechiu, fóia „Biseric'a si Scol'a“ intra in alu doile semestru alu anului eurentu.

Rugamu deci pre on. abonenti a caroru abonamentu incéta cu finea lui Iuniu, se-si renoiésca abonamentulu câtu mai curendu, ca se nu intrerupemu espedarea jurnalului.

Pretiuu abonamentului este celu din frontesciulu foiei, si anume: 2 fl. 50 cr. pe jumetate de annu pentru Austro-Ungaria, si 3 fl. 50 cr. pentru strainetate.

Banii se se trimita prin asemnatiuni postale.

Redactiunea.

Caracterulu supranaturalu alu crestinismului.

(Continuare.)

Ratiunea insasi spune, cà omulu ca si creatura sta in raportu cu creatoriulu seu. Din acestu raportu resulta cunoscinti'a si iubirea de Ddieu. Asia dara individualitatea omului se cuprinde in a cunósce nu numai adeveturile inferiore, ci a cunósce mai vertosu bas'a loru primordiala, adevetulu supremu, idealulu perfectiunei, a cunósce pre Ddieu, a-lu onorá si a-lu iubi. Acést'a o impune lui ratiunea si o doresce inim'a, o demustra consciinti'a, precum dice s. Augustinu: „Ne-ai facutu pre noi Dómne pentru tine, si inim'a nóstra nu se liniscesce pana se va odihni intru tine“.

Religiunea asia dara, luata in intielesu mai latu alu cuventului esprime raportulu omului catra Ddieu, prin urmare, conceptulu religiune involve in sine trei idei principale: Ddieu, omulu si raportulu dintre acesti doi. Negatiunea séu fals'a interpretare a acestoru elemente constitutive a le religiunei, sunt totu atátea erori in contra religiunei, care se potu clasificá in

trei grupe, dupa cum ele se referescu adeca: la Ddieu, fiinti'a eterna, creatoriulu si guvernatoriulu univertului; la omu, fiintia marginata, creatura; séu la raportulu dintre aceste doue fiintie.

In class'a prima se cuprinde erorile, dupe cari cineva néga esistinti'a unui Ddieu adevetatu, domnu si creatoriu alu lumei visibile si invisibile, (atheismulu) ori, recunósce singura esistinti'a materiei, de aci materialismulu; ori nu face nici o distinctiune între Ddieu si lume, ci atribue aceasi substantia si lumei ca si lui Ddieu (panteismulu), séu in fine sustiene cà Ddieu a creatu lumea nu din determinarea libera ci pentru óre care necesitate fisica si etica, pentru amorulu propriu (fatalismulu).

In a dou'a classa de erori se cuprinde: hiper-supra-naturalismulu, si protestantismulu. Hiper-supra-naturalismulu invetia cà omulu, in starea sa naturala, nu-e capabilu de perfectiunare, de aici deduce apoi protestantismulu trebuinti'a neconditionata de revelatiunea divina, chiar si in religiunea naturala. In a treia classa se insira erorile, cari nega ori ce raportu între Ddieu si omu, incátu dupa creatiune, creatorulu nu mai are nici o influentia asupra omului, si nici omulu n'are trebuintia d'ó iniriure mai nalta, aceste erori au datu nascere doctrinei numita deismu.

Deismulu are doue parti constitutive, naturalismulu si rationalismulu. Dupre celu d'antaiu, omulu fiindu lasatu dupa creatiune in puterile proprii, elu possiede facultati si fortie din natur'a sa, si aceste-i sunt deajunsu in realisarea scopuriloru lui; se desvolta si se perfectionéza dupa legile naturei 'sale, fora se fia elu avisatu la adeveturi si bunuri mai inalte, de câtu cele trebuintiose la implinirea necesitatiloru sale naturale. Cu naturalismulu sta in rudire rationalismulu, care atribue ratiunei meritulu d'a fi singura isvorulu adeveturiloru morale si religiose; si la aparintia, de si admite esistinti'a adeveturiloru mai inalte, elu néga trebuinti'a loru pentru omu, sustienendu cà: tóta cunoscinti'a religiosa si moralitatea prin care se perfectionéza spiritulu, nu sunt decâtu desvoltarea naturala a facultatiloru mentali, dormitante

in omu. Si rationalistii invetia ca óre candu palagi-enii, cà omulu a fostu creatu in starea, in care se nasce astadi, si facultatile lui spirituali corespundu pe deplinu la ajungerea scopului finalu.

Aceste erori, directu ori indirectu, tote se opunu religiunei, negandu ori ce actiune supranaturala. Totusi in aratarea caracterului supranaturalu in crestianismu, vom luá la analiza numai erorile din clas'a a treia, ca unele mai tari inradacinate in timpulu nostru, si care facu cuceriri inspaimantátore in lumea moderna. Naturalismulu si rationalismulu, sunt doctrinele, cari contesta influinti'a lui Ddieu asupra omului, si cu atátu mai vertosu contesta raportulu esistente intre omu si Ddieu, raportu, care precum vomu probá este supranaturalu in tóta puterea cuventului. Aderintii acestoru doctrine eseludu religiunea intemeiata pe revelatiunea supranaturala, si o inlocuescu cu religiunea naturala séu rationala.

In faci'a acestoru sisteme eronate stabilimu urmatorele: a) Fiinti'a marginita, independenta de creatorulu seu, nu pôte esiste nici unu momentu; b) Fiindu omulu fiintia contingentu, urméza cà, elu precum in respectulu originei sale, conditionéza dela creatorulu, asia in respectulu actiunei sale conditionéza dela conservatorulu si guvernatorulu seu; c) Ddieu este fiinti'a nemarginita, domnulu atotu puternicu si atotu sciutoriu, care pôte orná sufletulu omului cu bunuri, ce pestrecu pretensiunile naturale a le lui, ca astfelu se apropia elu totu mai multu de bunulu eternu. Minteá omului prevede càtu de multu convine cu perfectiunea lui Ddieu, ca elu, in nemarginit'a sa bunatate se imbogatiéscu fiintiele rationale cu vistieriele sale nesfersite.

(Va urmá.)

Casele de economii scolare in Francia.*)

Livretulu liberatu elevului economu de marea casa de economie este totu ca livretulu liberatu adultiloru si uceniciloru cari si-depunu directu economiele loru la marea casa de economie. Si acést'a pare a fi dictata chiar de spiritulu institutiunei casei de economie scolaru. Se cuvine, intr'adeveru, ca elevulu care, prin economie, a facutu un actu virilu se fia tratatu ca unu omu, si se priméscu, pentru economi'a sa, unu livretu de omu. La ratiunea acésta se mai adaoga si o consideratiune capitala; scopulu casei de economie scolaru nu este numai de a inlesni scolarului formarea unui capitalu; marele bine catra care tinde Casa de economie scolaru, este d'a insoci pe scolaru in calea economiei, ast-felu ca la esirea sa din scóla se-si continue in modu naturalu impulsivulu fiindu data, obiceiulu seu de economie. Ori, daca livretulu liberatu scolarului erá deosebitu de livretulu ucenicului si alu uvrierului, daca, la esirea din scóla, in momentulu cându o víctia libera se deschide tinerului omu si ilu indémna la cheltueli nebune, prin tóte atractiunile etatii si ale noului mediu ce i s'a deschisu, daca la acestu momentu criticu, care câte-o-data decide asupra viitorului unui uvrieru, se rupe firulu care-lu léga cu casa de economie, daca formalitatile unei schimbári de livretu ilu impiedica a-si continuá economiile sale, se risca

forte de a vedé perdiendu-se cele mai bune efecte ale educatiunei economice data de casa de economie scolaru.

In numele esperientiei, noi suntem datori dar a recomandá presedentiloru Caselor de economii ca se dea eleviloru livretulu adultiloru.

N'avem necesitate a mai adaoga cà prin misiunea gratuita cu care ei s'au insarcinatu in interesulu publicu, le incumba a veghea ca ampoiatiu lor se mijocéscu a face càtu se pôte de posibilu devotamentulu voluntaru alu institutoriloru in tóte operatiunile relative la cas'a de economie scolaru.

Am putea citá o casa de economie care, pentru cà a perdutu din vedere aceste principii, a facutu tentativa casei de economie scolaru inacceptabila pentru institutori. Si acestu faptu regretabilu in sine, este interesantu de notatu, càci ne-a probatu cà adevératulu mijlocu, si, am putea díoce, singurulu mijlocu de a reusi, este de a adoptá mai antáiu, pur si simplu sistemulu atatu de bine esperimentatu in Belgia si Anglia, si acél'a care prin indicatiunile aretate de noi, se organisa in provinciile nóstre.

Mai târdiu, candu noi vom fi esperimentatu de asemenea acésta institutiune in Franti'a, vom puté pôte s'o modificamu, dar mai multu pe calea simplificatiunei, ér nu complicand'o si ast-felu agravandu, responsabilitatea institutorului.

Afacerea cea mare aci este, intr'adeveru, simplicitatea proceduriloru si inlesnirea operatiuniloru pentru institutori.

Si servindu-ne de esemplulu combinatiunei Penny-Bankului practiatu pe multu timpu in Englitera, vom puté evitá tot deranjamentulu pentru institutori, prin mijloculu unui colectoru, ampoiatu garantatu de Casa de economie, care vine regulatu dupa câte-va díele pe la fie care scóla, si se insarcinéza cu versarea baniloru cu borderoulu si cu livretele, si cu reportarea livretelor.

Dupa cum se vede, numai, prin aceste mijlócse simple, facile si proprii tutoru vointieloru bune, s'a produsu rezultatele cele mari ale caroru tífse sunt deja cunoscutu. Dar imbunatatirea materiala ce acést'a pôte se aduca generatiuniloru apropiate este mai pucinu considerabila inca ca, amelioratiunea morala procurata acestoru copii a caroru vointia, prevedere si self-control cresce, cum spunea M. I. C. Fitch, inspectorulu generalu alu scóleloru din Anglia, insarcinatu in acelasi timpu ca si noi, cu misiunea de a studiá Casele de economie in Belgia. Si M. Fitch adaogá cu unu sentimentu practiculu „se nu se a uite cà in materie economica trebuescu leacuri ca si in medicina, si cà, ca remediulu la reulu neprevederi, cas'a de economie este de sicuru unulu din mijlócsele cele mai eficace pentru a ridicá starea morala si sociala a uvrieriloru.“

Iniatierea copiiloru la cultulu economiei prin casele scolare, preparandu pe viitoru unu numeru multu mai considerabilu de clienti fideli casei de economie, adeca de uvrieri prevedietori, pregatesce ast-felu mai multa fericire si multiamire in familiile muncitóre, mai multa bogatie in *natiune si mai buna armonie* in societate.

Trebue se remarcámu cà fondurile Caselor de economie scolaru, ca si acelea ale Caselor economiei, sunt imediatu versate la Casele depositarului per excellentiam, statului. Si acést'a da locu unei observatiunei interesante.

Cum se face ca in Anglia, in acea tíera a *Self-guvernamentului*, la acestu poporu de *Self-help*, se se insarcineze chiar statulu cu gestiunea fonduriloru Caselor de economie? Cum se face ca o societate atátu de libera ca, de esemplu, *Provident-Society*, care s'a fondatu pe principiulu liberei initiative private pentru a servi institutiunei Caselor de economie, si care numera printre membrii sei ómeni de statu, hancheri, si industrialii Londrei, Birminghamului, Manchesterului, pe anglii cei mai iscusiti si luminati in sciinti'a economica, — cum se face ca acésta societate nu numai se aprobe gestiunea fonduriloru Caselor de economii de catra statu, dar se si solícite chiar acésta gestiune oficiala

*) A se vede nr.ii. 12. si 18. din „Bis si Scol.“

pentru fondurile Penny-Bankului? Ah! pentru că Anglia nu este o țară de teoreticieni absoluți, ci de oameni practici; pentru că la englezi știința economică este experimentală. Și ăsta ce le-a demonstrat sperința relativă la Casele de economie:

La începutul instituției, Casele de economie erau numai niște simple asociații cu totul locale și private; administratorii fiecărei Case făceau se valoreze, după cum se pricepeau ei, depozitele ce li se confiau de către uvrierii localității. Insa îndată se bagă de seama că această gestiune nu era tot-d'una prudentă, și că ea era câte-o dată și abuzivă. Uvrierii deponenți, ne-avându-nici timpul nici capacitatea necesară pentru a supraveghea și controla administrarea economiilor lor, deveneau victimele unora administratori cari sub mască de filantropie, le exploatau încredințarea și le întrebunțau fondurile în întreprinderi prea mult interesate și în operațiuni aventuroase.

Parlamentul englez consideră că elu datoră protecțiunea sa celor slabi, că principiul de viață și de prosperitate publică a Casei de economie era încredințarea populară, și că elu trebuia să supravegheze această încredințarea, dându-uvrierilor economi securitatea mai perfectă, garanția statului. Și după ce s'a constatat că mai multe Case de economie causeră pierderi enorme deponenților lor și așa aduseseră o atingere gravă popularității instituției, ast-felu că la Killarney, pierderea era de 500,000 lei; la Cuffree-Street, Dublin, 1,400,000 lei; la Rochdale, 1,775,500 lei; la Tralee, 1,800,000 lei, etc. — parlamentul englez decretă ca de acum înainte fondurile Caselor de economie să se remita unei administrații publice, Comisiunii de datorie națională, care se îngrijă să se facă se valoreze. Elu merse și mai departe: lasându casele private să servă drept intermediar între stat și deponenții săi, parlamentul creă, prin legea din 1861, o casă mare oficială, *Post-officiul Savings-Bank*, care va avea îndată birouri de economie până și în cele mai mici localități, și ale caror fonduri se vor geră de Comisiunea datoriei naționale, întocmai ca fondurile Caselor private: *Salus aevarii populi suprema lex esto*. Și prin mijlocul acestă, statul a devenit astă-di girant al mai multo de 1 miliard 700 milioane de economii populare în Regatul-Unit.

Acestu depozit nu sta nefructifer, elu este întrebunțiat de stat în rente și în alte valori de o securitate absolută; în rente elu contribuie a îmbunătăți cursul fondurilor lor publice, prin care se scade dobândă capitalor și se favorizează întreprinderile comerciale și industriale ale țării întregi; în obligații diverse de drumuri de feră de afaceri comunale, elu alimentează travaliul în orășe, în sate de unde deriva inșă-si economi'a.

Este asemenea demnu de notat că sumele versate de popor la casa de economie pot fi retrase de către deponenți într-unu termen destul de scurt: doi ani și jumătate aproape; acestă este timpul necesar economiilor spre a se forma unu capital utilizabil directu prin uvrierul economu, care alt-felu se crede că si-a făcut educațiunea de capitalistu prin dese raporturi c'o instituțiune financiară de cea mai mare regularitate și de o înaltă regularitate. De atunci uvrierul economu p'ote se-si dirigeze cu mai multa înțelegință și prudență întrebunțierea mică sale averi, și acestă p'ote s'o face cu atât mai avantajos cu câtu economu lu a primitu cu chipul acestă o nouă valoare.

Economistii financiari englezi profesă că Cas'a de economie trebuie să fie sc'olă financiară a uvrierilor, manufactur'a unde se elaborează materi'a primă a bancilor, capitalulu. Și pentru acestă bază ei instituțiunea Casei de economie pe două principii: *facilitatea operațiunilor, care pune biuroulu de economie la dispozițiunea tutulora, mai în totu loculu și timpul, și în formele cele mai simple și expeditivă; și apoi, siguranța depozitului*, principiu atât de considerabilu pentru omii statului englez, în catu

parlamentulu, pîntr'o excepțiune rară, a făcutu ca acestu depozit de economii populare să se dea în pastrarea și gestiunea statului, sub garanția națiunii întregi, așa cum este astă-di stabilitu în Franța.

Invetiatoriulu.

Adres'a Romanilor din Aradu trimisa Dlui V. Alesandri.

Poete! Ai cantat! Romane! Ai invins! Poete romanu! Tu ai fostu cel mai mare cantaretu în cel mai mare concertu! Triumfatoriule! Tu ai triumfat de întreaga ginte latină precum ai triumfat întotdeauna de inimile Poporului Romanu.

Alesandri! Tu ai raportat Națiunii Tale o nouă victorie: victori'a artei! Invingatoriule! Tu ai cantat glorioșu glorioșă ginte latină, și ai adausu o nouă glorie la glori'a viteazului Teu neamu!

Mare cantaretie! Tu esti poetulu ginte latine! Alesandri! Tu esti mandri'a Națiunii Romane!

Tu mergi maretu în capulu neamului Teu, și lumina versi în urm'a Ta.

Lumin'a Ta luminează neamulu românesc, care este meritul se meargă maretu totu înainte, precum dice cantecele Teu.

Triumfulu Teu este alu Romanilor. O nouă și mare isbandă a Romanismului!

Departă de Tine, inimile noastre palpita cu focu la sublimel acorde ale sublimei tale lire. Prin cantecele Teu una și mare este ginta latină, prin limb'a și lir'a Ta una și mandra este Nați'a românească, — și Tu esti alu ei mare bardu!

Te felicitamu poete alu ginte latine!

Te salutamu cu entuziasmulu inimilor noastre, Alesandri, mare bardu alu nostru!

Împreună cu Tine mandra este și serbăza astadi întreaga Romanime:

„Strainu în cale 'i se inclina“... .

Datu în Aradu în 8. Iunie 1878.

Ăsta și responsulu Dlui V. Alesandri la adres'a de mai susu:

Mircesci, 8. Inniu 1878.

Am primitu frumos'a carte ce conține felicitările și semnăturile cetățenilor Romani din Aradu.

Imi este peste putința de a le exprima simțirile de legitima mandrie ce m'au cuprinsu în prezența entuziasmului patriotic alu fratilor mei de peste munti.

Ardealulu a fostu totdeauna cuibulu sacru alu Romanismului, pe care nici o fortuna nu l'au pututu distruge, căci au fostu cimentatu cu anticulu și neperitorulu sange Romanu.

Din acelu cuib, binecuvântatu de Dumnedieu, multi vulturi se vor înălța pe cerulu României, fara ca de adi înainte nime să îndrăznescă a se încercă de a le smulge penele aripilor.

Prezentulu și viitoriulu nostru începă a se afirma sub radiile, s'orelui Latinității, precum înălții munti ai Carpatilor cari prin negurile întunerecului apară ca unu lantiu de nouri, și, cum resare faptul dilei, ieu formele lor și aspectulu de giganti.

Eu sunt fericit că mi-am vedintu visulu cu ochii; fericit că mi-a ajutat Dumnedieu a contribui la ridicarea statuei maiestose a Latinismului orientalu în faci'a Latinismului occidental; fericit mai cu seama de simpatii

ce am castigatu in inimile tuturoru Romaniloru ce tintescu privirile spre viitoriu.

Acestora le trimitu sincerele mele multiemiri pentru caldurósele lor felicitari si le urezu realizarea dorintielorulu celor mai scumpe.

V. Alecsandri, m. p.

Consideratiune asupra Cantecului latinu.

Cu bucuria salutamu triumfulu Dlui V. Alecsandri la concursulu poetiloru de gint'a latina, instituitu de societatea limbiloru romane, avendu de obiectu *Canteculu Latinulu* séu *Canteculu Gintei Latine*, care cantecu va fi tradusu in tóte idiomele latine si respanditu in tóte tierile unde se vorbescu aceste idiome. Elu va fi pusu pe musica si va fi adoptatu pretutindene ca *Imnu nationalu* alu fiacarui poporu latinu.

Acestu cantecu se recere a fi tradusu si in *limb'a latina*, de dupa care se si numesce *Canteculu Latinulu*, si acést'a se astépta a-se face parte din pietatea catra mam'a comuna, limb'a latina, parte din caus'a ca se se póta judecá: care dintre limbele romane prin traducere in cuvinte arata mai multa apropiere de limb'a latina. Deci pana candu ar face altulu traducerea in versuri amesurate, éca damu o incercare numai in cuvinte aici ca o proba,*⁾ paralelu cu originalulu.

Latin'a ginta e regina
Intre ale lumii ginte mari;
Ea póta in frunte-o stea divina,
Lucindu prin timpii seculari.
Menirea ei totu inainte
Maretiu indrépta pasii sei
Ea merge 'n capulu altoru ginte
Versandu lumina 'n urm'a ei.

Latin'a ginta-i o vergina
Cu farmecu dulce, rapitoriu;
Strainu 'n cale-i se inclina
Si pe genunchi cade cu doru.
Frumósa, vie, zimbitóre,
Sub ceriu seninu, in aeru caldu,
Ea se oglinda 'n splendidu sóre,
Se scalda 'n mare de smaraldu.

Latin'a ginta are parte
De ale pamentului comori,
Si multu voiosu ea le imparte
Cu celelalte-a ei sorori.
Dar e teribila 'n manie,
Candu bratiulu ei liberatoru
Lovesce 'n crud'a tiranie
Si lupta pentru-alu ei onoru.

In diu'a cea de judecata,
Candu facia 'n ceriu cu Domnulu santu

*⁾ Traducatoriulu nu pretinde a fi facutu o traductiune cátu mai corecta latina, elu luá numai cuvintele din ambele limbe din caus'a afinitatii între sine precum sunt ele. — Se vede dara cá cea mai mare parte sunt totu acelesi diutr'o radecina.

In limb'a rom. sunt 166 de cuvinte, in latin'a: 149, cu 17 mai pucine ca in rom. — Cuvinte in lat. ce altele sunt ca in rom. numerandu pe *et* de patruori, sunt 17, dintre aceste se afla in rom. 11 dar nu se afla numai 6 cuvinte, deci între 149 de cuvinte lat. sunt totu acelesi si in romana 143. — apoi se mai dubiteze cineva despre latinitatea limbii romane?! numai nepriceputii si reu voitorii potu face.

Latin'a ginta o fi 'ntrebata:
„Ce ai facutu pe acestu pamentu?“
Ea va raspunde susu si tare:
„O Dómné, 'n lume cátu am statu
„In ochii sei plini de admirare
„Pe tine te-am reprezentatu!“

Latina gens est regina
Inter luminis ¹⁾ gentes magnas
Ea portat in fronte stellam divinam
Lucendo per tempora secularia.
Destinatio ejus semper in ante ²⁾
Magnifice dirigit passus suos,
Ea meat in capite ³⁾ aliarum gentium
Versando ⁴⁾ lumen post se.

Latina gens est una virgo
Cum pharmaco ⁵⁾ dulci, rapiente
Extraneus ei in calle se inclinát,
Et in genua cadit desiderio.
Formosa, vivida, subridens,
Sub coelo, sereno, in aere caldo ⁶⁾
Ea se inspicit in splendido sole,
Excaldat se in mari smaragdi. ⁷⁾

Latina gens habet partem
De terrae ⁸⁾ thesauris,
Et multum volens ⁹⁾ eos impertitur ¹⁰⁾
Cum aliis suis ¹¹⁾ sororibus
Sed est terribilis in mania ¹²⁾
Quando brachium ejus eliberans
Percutit in crudam ¹³⁾ tyrannidem
Et luctat ¹⁴⁾ pro ¹⁵⁾ suo honore.

In die illa judicati,
Quando in coelo in facie Domini Santi
Latina gens erit interrogata,
Quid fecisti super ¹⁶⁾ istam terram?
Ea respondebit alte et sonore:
„Oh! Domine, in lumine quantum steti,
„In ¹⁷⁾ oculis suis plenius admiratione
„Te-met repraesentavi.

Dintre mai multe traduceri ale cantecului gintei latine damu locu traductiunei in limb'a franceza a dlui Augustu Clavel prof. de limb'a franceza, traductiune dedicata Dómnéi Natalia Soutzo, mai vertosu pentru cá acést'a se fia cea mai reusita, dupre jurnalulu „Steu'a Romaniei“, din câte venira la cunoscintia in Romania.

¹⁾ luminis loco: mundi, sed in mundo est lumen, de unde romanescó: lume. ²⁾ in ante, loco, antrorsum. ³⁾ in capite, in fronte, — ante alias gentes. ⁴⁾ versando, a întórce, rostogoli, a mena, i s'a datu intiesulu dela: fundendo, spargendo verbe de 3 conj. ⁵⁾ pharmaco (arte magica). ⁶⁾ caldus, a, um a scrisu: Varro, Vitruvius, si Horatius pro: calidus, a, um. ⁷⁾ excaldat: mai tardiu usitatu de Eutopiu, Ammianu Macrobiu — in mari smaragdi, id est in mari (cu genitivu ca in rom.) smaraldino, smaraldico. ⁸⁾ terrae thesauri, comorile pamentului, comora se reduce la camara, camer'a pamentului = pavimentum lat. ce e de mai pucinu cuprinsu, deci rom. *pamentulu* are intiesul dela *terra* lat. ⁹⁾ multum volens ad. multu bucurosu. ¹⁰⁾ impertitur, impartitur, Lucretiu a scrisu si impartio. 4. conj. ¹¹⁾ suis loco: ejus. ¹²⁾ mania pro: ira: ¹³⁾ crudam, loco: crudelem: ¹⁴⁾ luctat: tropice, comicii Plautu, Terentiu loco: luctatur. ¹⁵⁾ pro póte si: propter cu au. ¹⁶⁾ super comp. din sub *per* in rom. *pe. pre*, — super se póte si cu abl. ¹⁷⁾ In in lat. aici se póte si delaturá.

Le chant de la race latine.

Traduction dédiée a M-me Nathalia Soutzo.

La race latine est la reine
Des grandes races d'ici bas;
Au front elle porte sereine
Un astre aux éternels éclats.
Son destin en avant la jette
Sur le chemin de la grandeur,
Des peuples elle marche en tête
Les éclairant de sa splendeur.

La race latine est encore
La vierge au front charmant et doux
L'étranger qui la voit l'adore
En s'inclinant a deux genoux.
Sous l'azur plein d'haleines chandes
La belle au sourire vermeil,
Que baigne une mer d'émeraudes
A pour mirorr son grand soleil.

La race latine, en partage,
A les trésors universels
Qu'avec ses soeurs elle partage
Dans ses élans tout fraternels.
Pourtant terrible est sa furie,
Quand, de son bras libérateur,
Brisant la dure tyrannie,
Elle lutte pour son honneur!

Au jour de justice divine,
Lorsqu' au ciel le Dieu tout puissant
Demandera: „Race latine
„Qu' as tu fait sur terre, en passant?“
Elle repondra toute fière:
— Tand que j'ai la-bas existé
„Aux yeux étonnés de la Terré
„Seigneur! je t'ai représenté!“

Acést'a traducere romanesece:

Gint'a latina e regin'a
Ginteloru mari de aici diosu; ¹⁾
Pe frunte ea pórtá unu serinu
Astru ²⁾ cu eterne luciri.
Destinulu seu inainte sageta
Pe calea marirei, ³⁾
Ea merge in capulu popóreloru
Luminandu-le despre a sa splendóre.

Gint'a latina este inca
Virgin'a cu frunte pré amabila si dulce
Strainulu, care o vede, o adóra
Inclinandu-se pe doi ⁴⁾ genunchi
Sub venetu ⁵⁾ ceriu plinu de vapori caldi
Bel'a ⁶⁾ cu surisu rosetiu
Care se scaldá in mare de smaraldu,
Are de ochinda ⁷⁾ alu seu maretiu sóre.

Gint'a latina, in parte
Are tesaurii universali,
Cari cu surorile sale ea le imparte

* In traducerea francesa sunt: 178 de cuvinte, in retraducerea ei romanésca aici sunt: 169.

¹⁾ de aici diosu ad. pe pamentu, — ²⁾ unu serinu astru, póte si serinu unu astru, ad. stea, stéla. — ³⁾ grandetiei, gloriei. — ⁴⁾ ambi, amendoi, francesii nu au aceste numerale, suna mai bine romanesece: pe amendoi genunchi. — ⁵⁾ venetu pentru: albastru. — ⁶⁾ bela ad. frumoasa. — ⁷⁾ ochinda, unde se ochiesce, vede omulu, cá: oglind'a mirósa a slavenismu. —

In sborul ⁸⁾ seu totu fratiescu
Dar e teribila in a sa furia, ⁹⁾
Candu de braciulu seu liberatoru
Se lovesce crud'a tirania,
Ea lupta pentru alu seu onoru.

In diu'a de justicia divina,
Candu in ceriu Ddiu a totu putintele
Va intrebá: „Ginta latina
Ce-i facutu pe pamentu, petrecandu? ¹⁰⁾
Ea va respunde totu indresnéta: —
— „Catu acolo diosu eu am esistatu,
„Cu ochii de admiratiune alu pamentului ¹¹⁾
„Dómne! eu te-am representatu!“

Cu acésta oca siune reproducemu din „Gazetta di Napoli“ *Cantulu gintei latine*, tradusu in limb'a italiana de d. Domenico Muti:

IL CANTO DELLA RAZZA LATINA.

Pima fra tutti i popoli
Stà la latina gente,
Regina Ell' e; da secoli
Un astro il piu fulgente
Le cinge il fronte, e nobile
Dall' Orto all' Occidente
Versa una luce vivida
Sull' orme che lasciò.

E incantatrice vergine
La stirpe di Quirino,
Fra lo straniero attonito
Prostrare in uno inchino:
Bella, vivace ed ilare
Nell'aer su o divino,
Si scaldá in sole splendido,
Mar di smeraldo Ell' à.

Latina gente e florida
D'ogni del suol ricchezza,
Che alle Sorelle provvida
Largisce con gajezza:
Ma è nel furor terribile
La tirannia disprezza,
Ed arma il braccio vindice
Quand il suo onor lo vuò.

E allor, nel giorno ultimo
Che ai popoli è serbato,
La stipite de Lazio
Da Dio fia interrogato:
„Nel mondo in tanti secoli
„Che fésti?“ A me fu dato
— Risponderà— „tua immagine
„Rappresentar colà.

IOSASIELU, la 7/19, Iuniu 1878.

Astadi la a 7 ora postmeridiana, parochi'a Iosasielu cu altele 10 din imediat'a ei apropiare, avù rar'a onore si fericire de a vedé pre legitimulu ei Archipastoriu, descindiendu din sublimitatea tronului apostolicu in mediloculu fideliloru sei fii spirituali de aici.

In adeveru, provedinti'a vedemu, cà de si noi nu observamu cu acuratetia divin'a sa lege, totusi ne améza multu, candu in timpuri grele si amarite ca astadi, ne-a

⁸⁾ in sborulu ad. mersulu seu. — ⁹⁾ furia = mania. — ¹⁰⁾ petrecandu ad. amblandu. — ¹¹⁾ alu pamentului. . . se póte si: alu tierinei Dómne.

recompensatu, prin trimiterea acestui apostolicu Ierarchu, carele urmandu pre adevărata cale indigitata de Domnulu si salvatoriulu nostru Iisusu Christosu, aréta atât'a condescendenta, visitandu si coroborandu struncinatele spirite, pana si in parohieele mai mice si neinseminate.

In decursu de 178 de ani, 14 Kyriarchi au siediutu pre tronulu apostolicu aradanu, dar' istori'a, traditiunea si faptulul areta cu voce stentorica, că numai uniculu, si acel'a este actualulu Inaltu preasantitu, carele avù extrema benignitate a *visitá* si *invetiá* in inalta persona, pre noi miserii si indepartatii fii spirituali din acésta regiune.

A estimá acestu faptu, a laudá pre acestu Archiereu, si a-i multumi dupa meritu, este absolutu neposibile.

In micuti'a santa eclesia de aici a tenuity Inaltu preasanti'a sa intr'unu stilu scientificu si poporalu, o sacra cuventare despre *faptic'a implinire a precepteloru divine* aretandu, că spre a poté cineva cunósce legea lui Dumnedieu si a esecutá preceptele divine are lipsa de lumina si invetiatura, care inse numai in scóla si biserica se poté castigá.

Dupa finirea sacrului cuventu, a binevoitu gratosu, a visitá scól'a si parte insusí parte prin presbiterulu docente locale a esaminatu cam *cu iutiéla* cátiva scolari, căci decliná diu'a spre séra.

La intratulu Inaltu Preasantiei Sale in scóla, scolariulu Vasiliu Orece seniore a intempinatu pre marele Prelatu cu urmatórea oratiune: Marimea, vóstra Ilustrissime si Inaltu Preasantite Domnule Episcopo, Prea bunulu nostru Archipastoriu!

Noi, tinerimea scolastica a acestei parohie greco-orientale romane, — cari inca facemu parte numerica din marea eclesia orthodoxa de resaritu, salutamu din tóta inim'a, din totu sufletulu, din totu cugetulu si din tóta virtutea nóstra, venirea Inaltu Preasantiei Vóstre, a legitimului nostru *Archiereu* si Antistite diecesanu la noi.

Dupa induratulu Dumnedieu, Inaltu Preasantia Vóstra sunteti, in cele spitituale, nemidilocitulu nostru Archiparinte; dreptu acea, cu umilintia, fiasca Ve rogámu, ca, cu bunetate parintésca, se binevoiti a ajutá noue a propasí pre calea ce am procesu:

I-a Sciindu positivu, că numai acei ómeni au dela Dumnedieu norocu si progresu in cele bune, cari au firma credintia, si nu se facu apostati, declarámu a fi pana la ultim'a nóstra resuflare, neclatiti fii fideli ai unei sante ecumenice, vulgo-catholice si apostolice, eclesie ortodoxe de resaritu, in care ne-am nascutu si botezatu noi, parintii, bunii si strabunii nostri dela apostolii Domnului si salvatoriulu nostru Iisusu Christosu.

II. Sciindu positivu, că numai acei ómeni au pretiu moralu in lume si sunt respectati, cari si-iubescu limb'a, si nu se facu renegati, dorimu a ne desvoltá prin scóla a ne luminá prin invetiatura, in patri'a nóstra ca Romani, in sonor'a si armoniós'a nóstra limba nationala romanésca pura, adeca curatita de slavismi si tote alte ingredientie neromanesci, verite din tempurile de trista memoria, candu nu aveamu Antisti diecesani natiunali.

III. Din economi'a lui Dumnedieu, suntemu fideli supusi inaltei case domnitorie abisburgico-lotharingice si buni cetatieni ai imperiului austro-ungaru.

IV. Voimu seriosu, a ne inavutí in tóte sciintiele si cunoscintiele practice si ratiunali, cari ne conducu la bunastare materiale. — Ve rogámu cu inima plangetoria se svatuiti pre parintii nostri se ne lase mai regulatu la scóla, se ne cumpere carti, căci ne aducemu aminte din pastoralele In. Pr. S. Vostre, că invetiatur'a este *unic'a avutie neperitoria* ce ni potu ei lasá noue.

Pentru ca se poteti ajutá noue indeplenirea susu atinselor probleme, noi junimea scolastica orthodoxa romana din Iosasielu, impreunamu vocea nóstra cu a adultiloru si betraniloru, rogandu fierbinte pre Dumnedieulu parintiloru nostri se tiena pre Marimea Vóstra, Ilustrissime, si Inaltu Preasantite Domnule Episcopo, Prea bunule Archipastoriu alu nostru, in pace, intregu, veneratu, sanetosu, in dile inde-

lungatu dreptu indreptandu cuventulu adevărului, la multi ani.“

Se vede, că Inaltu Preasanti'a Sa a intielesu din scurtulu esposeu alu oratiunei, că tenerimea scolastica de aici se instruesce: a) in perseveranti'a religiunei strabune; b) in amóre catra limb'a natiunala si patria, c) in fidelitate catra dinasti'a si statu, d) in nesuinti'a de a-si apropiá cultur'a speciala ratiunale, care conduce la buna starea materiala. Pentru aceea pre scolariulu ce a pronunsiatu oratiunea a binevoitu gratosu a-lu premá cu doi taleri à 1 fl.

A mai premiatu pre unu scolaru micuti, anume Demetriu Motiu cu unu taleru à 1 fl. carele a respunsu bine din geografia.

In fine si-a esprimitu inalt'a lauda si multumita catra presbiterulu docente.

Ér' tenerimei a binevoitu gratosu a spune, că ea este cea de antaia cu invetiatur'a in aceste parti.

Dupa acést'a a procesu Inaltu Preasanti'a Sa, insocitu de unu banderiu enorme de calareti, multime de trasure, si mare de publicu, catra comun'a Cociub'a, spre a pernoptá in casele ortodoxulu, mare proprietariu Ludovicu Brasiau.

Provedinti'a divina se-i lungésca firulu celu pretiosu alu vietiei Lui, ca se ne mai póta visitá de multe ori de acum inainte si *invetiá* cu frumós'a elocintia, care misica pre orthodoxii nostri Romani spre *cultura religioase-morale, unic'a genuina si utila moritoriloru pamentulu*.

Unu martoru oculatu.

D i v e r s e.

„**Preasanti'a** Sa Domnulu Episcopu Ioanu Metianu, Vineri a sositu cu trenulu de médiadi dela Sibiiu, si totu in acea di a plecatu cu trenulu de séra la Budapesta.

* „**Esaminele publice**, la institutulu de fete alu Domnisioreloru Papp, din Aradu, se vor tienie luni in prim'a Iuliu st. n. dela orele 8—12 demineti'a. La aceste esamene Domnisiorele proprietare a le institutulu invita respectuosu pe parintii scolareloru.

* **Sinodulu catholiciloru vechi**, intrunitu la Bonn, a hotaritu cu 74 de voturi cantra 22, că proibirea dreptului canonicu, care interdice casatori'a preotiloru, nu constitue la vechii catolici vre-o pedeca nici pentru casatori'a preotiloru si nici pentru administrarea si ingrigirea sufleteloru, de catra preotii casatoriti.

* **O faptá piósa**. Iubitoriulu de Cristosu, Petru Sírianu, din comun'a Micalaca a daruitu pe sém'a bisericeii din Ciciru, unu felonu, cu tóte apartinentele lui, in valóre de 65 fl. v. a. pentru care daru, antisti'a bisericesca din Ciciru i aduce multumirile sale respectuose.

* **Telefon care légana copii**. O domna intrebá odatu pe dlu Edison, inventatorulu telefonulu, óre intre multele lui inventii, nu are si unu sistem, care se misce léganulu copilulu, indata ce incepe se strige. Ba da, respunse dlu Edison, si promise că a dou'a di i va trimite sistemulu urmatoriu: Se pune langa léganu unu telefonu; vibratiunile aerulu, in urm'a típetulu copilulu, trecu prin o columna si apoi intr'unu electro-magnetu, care sta in legatura cu o parghie. Vibratiunile, intarite prin electro-magnetu, au puterea d'a miscá parghi'a si leaganulu. Indata ce típetulu copilulu incéta, incetandu si vibratiunile, leaganulu remane in nemiscare.

* **Romanii de la Uralu si din Asia**. Scrisórea ce publicamu, dupa „Resboiulu“ confirma aratarile mai multoru cailori, c'au intalnit romani, nu numai pe cóstele marei Caspice, dar si in Asia, unde sunt numiti, dupa afirmarea unui istoricu si geografu persianu *Turco-Valachites*: VEDIENDU dreptulu ce 'si aroga Rusia asupra Basarabiei, pe bas'a nationalitatiloru, crediui de trebuintia a atrage atenti'a d-v., asupra unui episodulu ce am intempinatu ani trecuti in drumulu dintre Úrdiceni si Bucuresci, si care se raporta óre-cum la aceste pretentii nedrepte; mai cu séma că nici unu scriitoriu romanu

n'a atinsu cesti'a despre care am se ve vorbescu. La jume-tatea drumului, între Urdiceni si Bucuresci, am intelnit o chibitica muscalésca cu unu individu ce semaná a fi Persanu, atátu dupa tipu cátu si dupa costumulu ce purtá. — Avui curiositatea se intrebu de unde venea. Care 'mi fu mirarea, candu auzii cá-mi raspunde in limb'a romana, cá vine din Basarabi'a nóstra. Tipulu si costumulu persanu fa-ceau unu contrastu mare cu limb'a ce vorbea. Acést'a me indemná a intrá in convorbire cu densulu. Intrebându din ce parte de locu, din Persia séu din Afganistan isi trage originea, — si cum a invetiatu limb'a romana atatu de perfectu, cáci o vorbea cu multa facilitate, -- mi-a respunsu cá este Armean, — nascutu si crescutu langa Uralu, unde sunt o multime de sate romanesi, pe cari muscalii, dupa luarea Basarabiei la 1812, in mai multe renduri le a stramutatu in acele pustietati departate, aducendu in loculu lor Zaporojeni si Muscali ca se coprinda loculu nefericiti-loru Romani. — Acesti Romani de la Ural sunt parasiti si uitati de consangeniilor lor, si constrinsi de obladiurea pravoslavnică prin tóte manoperile administrative si clericale de a-si perde nationalitatea. Totu de o data elu se mirá, cum noi ca Romani, se nu cunóscemu acést'a espatriere a fratiloru nostri, rapiti din caminurile loru si aruncati la estremile imperiului Moscovitu! Ve puteti inchipuí, d-le redactor, cu cata durere am pututu ascultá cele ce'mi istorisiá acei armeanu, m'am ganditu la cele ce s'au petrecutu in Banatu cu colonizarea Svabiloru, si in Bucovin'a cu a Rusniaciloru, a Nemtiloru si invasi'a Jidaniloru. Dar acolo s'au adusu colonii straine peste Romania. Erá in sa pastratu pravoslavnică obladiuri muscalesci, ca dupe ce a rapitu una din cele mai frumóse parti ale tiei nóstre se espatrieze pe locuitorii romani la marginea Europei, ér bunurile si vetrele loru se le de Bulgariloru si Muscaliloru. Vedeti cata grija si neadormita staruintia au generosii nostrii aliati, campioni ai liberarei popóreloru crestine, ca se starpésca gint'a romana din propriulu ei pamentu si s'o inlocuésca cu barbari Slavi.

* „**Amiculu familiei.**“ Fóia biseptemenaria pentru tóte trebuintiele vietiei sociale. Va esi dela 1 augustu incepundu la 1 si 15 di a fie-carei lune, in numeri cáte de 1—1½ cóla, formatu cuartu mare. Va publicá articuli sociali, poesie, novele, romanuri, suveniru de caletoria s. a. Va tractá cestiiu literarie si scientifică, cu deosebita reflexiune fiendu la cerintiele vietiei practice. Va petrece cu atentiune vietí'a sociala a Romaniloru de pretotindenea, precum si a celoru alalte poporatiuni din patria si strainatate. Prin umoru dulce si satira alésa, va nisú a face cáte una óra placuta familiei strivite de grigile vietiei. Preste totu va nisú a intinde toturoru individiloru din familia una petrecere nobila si instructiva. Pretiulu de prenumeratiune pána la finea anului e 1 fl. 50 cr., pentru Romani'a si streinetate: 4 franci — lei noi. Colectantiloru damu dela 5 esemplare abonate — unulu, in semnu de gratificatiune. Gustulu de cetire desvoltatu intrunu modu asia de imbucuratoriu si la clas'a mai pucinu inteligenta a natiunei nóstre: credemu cá justifica pe de plinu infientiarea acestei foi; — pentru aceea, in locu de multele apromisiuni indatinatate a se face in atari invitari de prenumeratiune, facemu numai un'a singura apromisiune si aceea e cá; din parte-ne nu vomu crutiá nici unu sacrificiu pentru de a face ca „Amiculu Familiei“ se fia celu mai placutu óspe a toturoru familialoru romane. Gherl'a 1 iuniu 1878. Administratiunea. — Abonamentele se se faca neamenatu la: N. F. Negrutiu Redactoriu in Gherl'a (Szamosújvár), J. Stein Librariu Editoriu in Clusiu, Fr. W. Frank librariu in Brasiovu, W. Kraft librariu in Blasiu si Sabiiu, N. P. Petrecescu off. b. „Albin'a“ in Sabiiu, J. Tieranu librariu in Oravitia, N. Bersanu preotu in Orascia, Radu si Hakler comercianti in Orascia, Petru Popovicu institutore in Aradu, P. Jorgovicu institutore in Varadia, Em. Andreescu institutore in Beregseu, Petru Miocu adj. not. in Mercina, S. Tamasiu preotu iu Lugos, P. Mili-

tariu preotu in B-ujfalu, G. Traila preotu si V. Brasioveanu institutore in Temisior'a, N. Marcusiu protodiaconu in Oradea-mare, V. Hosszu protopopu-parochu in M.-Osiorheiu. P. Bradu protopopu in Orlat. Joanu Marchesiu preotu in F.-Sugatag, Fl. Muntelescu preotu in Sieic'a m., Joanu Popu Bota de A.-Julia in Károlyfehérvár, T. Popu institutore in Tórcsvár Branu, Z. Muresianu institutore in Sasu-Sebesiu D. Ghiledianu institutore in Belintiu, Eugeniu Sabo Diriginte scol. norm. in Lapsiulu ung., S. B. Sohorc'a preotu in N. Santgiorgiu, Elia Popu institutore normalu in Siomeut'a-mare A. Kaufmann librariu in Sighetulu-Marmatiei, S. Fl. Marianu preotu in Sereth, precum si la librarii din Cernautiu, Suceav'a, Bucuresci, Ploesci, Craiova etc. si la toti acei P. T. Domni, cari se voru insarciná cu colectarea de abonamente la acést'a foia.

* **Ordinea esamenelor publice** la scótele centrale romane gr. or. din Brasiovu cu finea anului scol. 1877/8. Esamenele scripturistice si orale de promovare incepu in 8 Iuniu st. v. si duréza pana in 19 Iuniu st. v. Esamenele publice: a) La Gimnasiu si la Scola comerciala si reala: Marti in 20 Iuniu st. v. 8—11½ óre a. m. cl. I. gimn. A. si B. 3—6½ óre p. m. cl. II. gimn. reala. Mercuri in 21 Iuniu st. v. 8—11½ óre a. m. cl. III. gimn. reala, 3—5 óre p. m. cl. IV. gimn. 5—6 óre p. m. tóte despartiemintele din gimnastica. Joi in 22 Iuniu st. v. 8—11½ óre a. m. cl. V.—VII. din religiune, I. latina, istoria, fisica si matematica. 3—6 óre p. m. cl. I. II. comerciala. Vineri in 23 Iuniu st. v. 8—10 óre a. m. cl. V.—VII. din I. elina, romana, magiara, germana, istoria naturala si logica. 10—12 óre a. m. tóte despartiemintele din I. francesca. 4—5 óre p. m. tóte despartiemintele din cantari. Sambata in 24 Iuniu st. v. 10½—11½ óre a. m. cl. IV. si V. de copile. b) La Scól'a primara (normala) de copii si de copile vor esaminá: Joi in 22. Iuniu st. v.: 8—10 óre a. m. in cl. IV. de copii, invet. I. Dobrean. 3—4½ óre p. m. in cl. IIIa. de copii, invet. G. Bellissimus. 4½—6 óre p. m. in cl. IIIb. de copii, invet. I. Aron. Vineri in 23. Iuniu st. v.: 8—9½ óre a. m. in cl. IIa de copii, invet. D. Cioflec. 9½—11 óre a. m. in cl. IIb. de copii, invet. N. Oancea. 3—5 óre p. m. in cl. I. de copii, invet. I. Peligrad. Luni in 26 Iuniu st. v.: 8—9½ óre a. m. in cl. III. de copile invet. Z. Butnariu. 9½—11 óre a. m. in cl. II. de copile invet. P. Iuran. 3—4½ óre p. m. in cl. I. de copile invet. S. Cranga. Esamenele in clasele primare se incheia cu cantari sub conducerea lui G. Ucenescu. c) Esamenele de maturitate. 1. Esamenulu oralu de maturitate cu scolarii din cl. VIII. gimn. va fi Luni in 26 Iuniu st. v. inainte si dupa ameadí. 2. Esamenulu oralu de maturitate cu scolarii din cl. III. comerciala va fi Marti in 27 Iuniu st. v. inainte si dupa ameadí. Joi in 29 Iuniu st. v.: Dupa servitiulu divinu impreunatu cu rugatiunea de multiamita in biseric'a sf. Nicolae din Scheiu se va incheiá anulu scol. 1877/78 cu cetirea clasificatiuniloru si cu impartirea premiiloru in sal'a cea mare a Gimnasiului. La aceste esamene publice precum si la festivitatea de incheiere are onóre subseris'a Direetiune a invitá pe parintiile scolariiloru precum si pe toti amicii si binevoitorii scóteloru. Brasiovu, in 5 Iuniu 1878 st. v. — Directiunea scóteloru centrale romane gr. or. *St. Iosif*, m. p., conector prov.

Anunciu.

Subsemnatulu auritoriu se ofere onor. comunitati bisericesci spre a face auriturile cele mai solide la tóte ramurile sculpturei, cu deosebire la temple si icóne sante.

Dreptu garantia potu produce preste 25 de atestate dela comunitati bisericesci orientale si catolice din tiera, provocandu-me totodata cu deplina incredere la lucrulu ce l'am indeplinitu in bisericile respective. Vasiliu Dereste auritoriu in Aradu. Se da desluciri si informatiuni in negutiatori'a „Goldstein Henrik“ piatia principala nr. 25.

Concurs.

3—3.

1—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scol'a gr. or. confesionala romana din comuna **Rusova-noua**, dieces'a Caransebesiului, protopresbiteratulu Bisericeii-albe, comitatulu Carasiu, devenita vacanta prin resignarea de buna-voia a fostului invetiatoriu Iosifu Miuca — pana $\frac{6}{18}$ **Augustu a. c.** in care di va fi si alegerea.

Emoluminte sunt: a) in bani gata in care e computata: clisa, sare si lumenele facendu toate la olalta 110 fi. b) spesele conferintionale 10 fi. c) in naturali optu metie grâu si doispredece meti de cucurudiu; d) 4 orgie de lemne din care are ase incaldi si scol'a; e) doue jugere de pamentu aratoriu clasa prima, o gradina de 600 □-l estravilana, cuartiru liberu si gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati asi asterne recursele lorú bine instruate prescrijeloru statut. org. bisericescu pana in 3. Iuliu a. c. st. v: Pre. O. D. Iosifu Popovicu, protopopu in Jamu; cáci cele ce vor merge mai tardiu nu se voru luá in considerare.

Si in fine fia care recurentu are a se infatiosia in susu numit'a comuna in vre-o duminica ori serbatore in s. biserica spre a-si areta desteritatea in cantari si tipicu bisericescu.

Rusova-noua 5. Iuniu, 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopopulu tractualu, **Iosifu Popovicu**,

1—3.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scol'a confesionala romana din **Binisu**, protopresbiteratulu Oravitiei, Comitatulu Carasiului, escriinduse conformu decisiunei v. Consistoriu concursu pana in 9. Aprilie a. c. si ne aretanduse recurenti pentru dobandirea acestui postu, — Comuna a mai redicatu salariulu invetiatorescu, — deci acuma de nou se deschide concursu pana in **8. Iulie a. c.**

Emolumintele sunt: 500 fi. v. a. in bani gata, siese orgii de lemne pentru incaldirea scol'ei, cuartiru liberu, — 2 jugere de pamentu, gradina pentru legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si trimate recursele lorú providute cu documentele necesarii instruate in sensulu statutului organicu si adresate Comitetului parochialu, la D. Protopresbiteru Iacobu Popovicu in Oravitia.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. Protopresbiteru tractualu.

3—3.

Pentru parochi'a vacanta din **Brestovetiu** ce apartiene la protopopiatulu Lipovei se escrie concursu pana la **25 Iunie a. c.** in care diua se va tienea si alegerea.

Beneficiile parochiale sunt: Una sesiune de pamentu constatatore din 30 jugere catastrali; dela 38 de case cáte una mesura bucate in bómbe, si stol'a indatinata; parochi'a e de clasa III-a.

Se observédia cá jumatate din tóte beneficiile susu aratate va folosí unu anu de dile o fiica neputinciose remasa de repausatulu preotu.

Recurentii au a trimate recursele lorú Reverendisimului Domnu protopopu Ioanu Tierann in Lipova.

Brestovatiu in 25. Maiu 1878.

Cu scirea mea, **Ioanu Tieranu**, protopopu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scol'a confesionala din comun'a **Zagujeniu** protopresb. Caransebesiului se publica concursu cu **termin de 6 septemani** socotitu dela 1-a publicare.

Dotatiunea anuala se cuprinde din 250 fi. salariu; 12 fi. 60 cr. din lasamentulu rep. proprietariu S. Jakabfy; 10 fi. pentru trebuintiele scripturistice; 8 fi. pentru conferintiele invetiatoresci; $2\frac{1}{2}$ jugere de pamentu estravilanu, locuintia separata cu gradina de legumi si 6 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au se trimita petitionile pana la numitul terminu instruate cu documintele prescise de stat. org. la protopresbiteratu; éra pentru de a-si arata desteritatea in cantarile bisericesci si in tipicu, au se vina la biserica in domineci séu vreo serbatore se cante naintea poporului.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu preon. d. protopresb. tractual.

3—3.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scol'a greco-orientala confesionala romana din comuna **Racasia**, dieces'a Caransebesiului, protopresbiteratulu Bisericeii-albe, comitatulu Carasiu, la acumu de nou infiintata a III. clasa; dara alegendulu invetiatoriu va fi numai la pruncii si pruncele incepatori, — pana in **16. Iuliu a. c. st. v.** in carea di va fi si alegerea.

Emolumente sunt: a) salariu anuale: 300 fi. v. b) optu orgii de lemne din care are a se incaldi si scol'a; c) si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si asterne recursele lorú bine instruate prescrijeloru statutului organicu bisericescu pana in 10. Iuliu a. c. st. v. Pré-Onoratului Domnu Iosifu Popovicu, protopresbiteru in Jamu; cáci cele ce voru incurge mai tardiu nu se voru luá in considerare.

Si in fine, fiacare recurentu are ase infaciosia in susu amintita comuna in vre-o duminica, séu serbatore in s: biserica spre a-si areta desteritatea in cantari si tipicu bisericescu.

Racasia 26 Martiu 1878.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu Protopopulu tractuale: **Iosifu Popovicu**, proto.

2—3.

In urmarea decisiunei V. consistoriu alu Caransebesiului, se escrie concursu pentru ocuparea postului invetiatorescu la scol'a confesionala gr. or. romandin **Gorua**, Protopresbiteratulu Oravitiei, pana in **9 Iuliu a. c.**

Emolumintele sunt: 300 fi. v. a. in bani, 4 orgii de lemne, cuartiru liberu, si gradina pentru legumi

Doritorii de a ocupá acestu postu, au de asi trimate recursele lorú instruate in intiesulu statutului organicu, si adresate comitetului parochialu, Domnului Dist. protopresbiteru Iacobu Popovicu in Oravitia. Insa de vreme ce in acésta Comuna se afla si unu adiunctu a repausatului invetiatoriu, se observa, cá in casu, deca adiunctulu n'aru devení alesu, atuncea are se se bucare de a 3 parte din totu beneficiulu invetiatorescu in decursu de unu anu, socotitu dela datulu aprobării noului invetiatoriu.

Gorua in 8 Maiu 1878.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. Protopresbiteru alu Oravitiei.